

"Menafi-i umumiye olan hukukullahı izinsiz tasarruftan sizi tahlis eden..." İzah eder misiniz?

"Menafi-i umumiye olan hukukullahı izinsiz tasarruftan sizi tahlis eden..."(1)

Allah hakları (*hukukullah*); kendisiyle Allah'a yaklaşmak, O'nu tazim etmek ve dininin sembollerini (*şeâir*) ayakta tutmak veya toplum yararını gerçekleştirmek için kastolunan haklardır. Bunlar, terk eden için tehlikenin büyüklüğü ve sağladığı faydanın kapsamlı olması yüzünden Allah'a nispet edilmiştir. Yani kamu yararını ilgilendiren durumları Allah kendi ile kıyaslayarak koruma altına alıyor ve bunu beşerin şaşkın aklına bırakmıyor.

Allah'a yaklaşmakla ilgili olan haklar şunlardır: **Namaz, oruç, hac, zekât, cihâd, emir bi'l-marûf ve nehiy ani'l-münker**, meşru herhangi bir işe başlarken besmele çekmek gibi...

Toplum yararıyla ilgili olan haklara ise, suçları önleyici tedbirler almak, zina, kazf (*zina iftirası*), hırsızlık, yol kesme, sarhoşluk veren maddeleri kullanmak gibi suçların cezaları ile ta'zîr cezalarını (*devletin koyduğu cezalar*) uygulamak; nehir, yol, mescid gibi topluma ait yerlerin ortak kullanımını sağlamak gibi haklar örnek olarak verilebilir.

Allah haklarında, indirim, af veya sulh câiz değildir. Bunları değiştirmek de câiz olmaz. Hırsızlık cezası, dava açıldıktan sonra, mağdurun affı veya hırsızla anlaşması, zina cezası da kocanın veya başkasının affı, yahut kadının nikâhlanma yoluyla kendisini mubah kılması hallerinde bile düşmez.

"Cumhuriyet ve demokrat mânâsındaki meşrutiyet ve kanun-u esası denilen adalet ve meşveret ve kanunda cem-i kuvvet..."(2)

Yani demokrasi, cumhuriyet, icma, meşveret ve hukukun üstünlüğü gibi kavramlar insanların keyfi ve başına buyruk hareketlerini önler ve onları bir düzen altına alır. Bu da herkesin menfaatinedir. Şayet bu kavramlar olmasa herkes keyfi hareket etse, o zaman toplumda anarşi, karmaşa ve kavgalar çıkar ve neticesinde toplumsal yarar ve güven ortadan kalkar.

Allah hukukunun dokunulmaz ve yüce olması, hem kamu yararına hem de iman ve ibadet yararınadır.

Dipnotlar:

(1) bk. [Divan-ı Harb-i Örfi, Yaşasın Kur'ân-ı Kerîmin Kanun-u Esasîleri.](#)

(2) bk. [age.](#)